

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 2.—

Oficijelno glasilo «Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» in «Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru» ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1929.

Št. 7.

Plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Dne 20. in 21. marca so se vršile v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razprave o najbolj perečih vprašanjih naše trgovine, obrti in industrije. V sredo 20. marca so zborovali odseki, naslednji dan pa se je vršila plenarna seja. Sejo je vodil zbornični predsednik gosp. Ivan Jelačin ml. Po pozdravu in pred prehodom na dnevni red je predsednik odgovoril na dve interpelaciji, ki ju je stavil v zadnji plenarni seji zbornični član g. Josip Rebek o izjavah podpredsednika zbornice g. Ivana Ogrina glede osemurnega delavnika in ukinitve nedeljskega pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah. V svojem odgovoru je izjavil predsednik, da izjav, katerih se tiče interpelacija, podpredsednik g. Ogrin ni podal v imenu zbornice.

Predsednik g. Ivan Jelačin je podal nato obširno poročilo o poslovanju zbornice izza zadnje plenarne seje, ki se je vršila 5. decembra 1928.

V imenu pregledovalcev računov je poročal zbornični član g. Jernej Ložar. Poročilo je plenum soglasno odobril in se je dal generalnemu tajniku g. dr. Franu Windischerju kot računodajalcu absolutorij.

Zbornični tajnik g. Ivan Mohorič je podal izbrano in zanimivo poročilo o deelarizaciji pošt.

Sledilo je nato lepo poročilo zborničnega tajnika g. dr. Ivana Plessa o ureditvi odpiranja in zapiranja obratovališč in delovnem času v trgovskih in obrtnih obratih.

Zbornični tajnik g. dr. Josip Pretnar je poročal o načrtu zakona o neelojalni konkurenci.

Zbornični član g. Anton Stergar je podal nato poročilo o zakonu o pobijanju draginje.

Soglasno je odobrila zbornica tudi predloge, ki jih je stavil za pobijanje krošnjarstva zbornični član g. Krištof Španiček.

Zanimivo je bilo poročilo zborničnega podpredsednika g. Ivana Ogrina o delavskem zavarovanju. Referat bomo objavili v prihodnjih številkah.

Zbornični član g. Josip Rebek je izjavil, da je reorganizacija socialnega zavarovanja v interesu zavarovanja samega potrebna. Čim boljše bo zavarovanje, tem večjo korist bo imel od tega delojemalec, kakor tudi delodajalec. Mi želimo resnično izboljšanje socialnega zavarovanja in nismo mislili nikdar na demontažo, kakor se je to napačno tolmačilo v javnosti. Izvajanja g. Josipa Rebeke je sprejela zbornica z velikim odobravanjem.

Zbornični član g. A. Stergar je stavil nato samostojni predlog, da se opozorijo vsa oblastva na taksne predpise, po katerih so gremialne organizacije glede svojih vlog, ki jih pošiljajo državnim oblastvom, kolka proste.

Zbornični član g. Maks Turšek je predlagal, naj se intervenira, da se dovoli splavarjem zopet popust na železnicah ter da se pri poštah pristojbinah za paketni promet uvede zaračunavanje po cenah.

Podpredsednik g. Ivan Ogrin je stavil samostojni predlog glede reekspedicije lesa.

Zbornični član g. Josip Rebek je stavil tri samostojne predloge. Prvi predlog glede podkovske šole v Ljubljani se glasi:

V Ljubljani obstoji že mnogo let podkovska šola, ki je bila do upostavitve samouprav državna in ki je prešla potem v upravo oblastnega odbora ljubljanske oblasti.

Podkovska šola je učni zavod, kjer se gojenci izobrazujejo v podkovanju konj kot podkovski kovači. Ta učni zavod pa posega tudi v kovaški obrt s tem, da gojenci kujejo konje vsakomur, kdor jih pripelje v podkovsko šolo v podkovanje.

Obrtništvo se je proti poseganju učnih zavodov v obrt že mnogo borilo. Podkovska šola ni podvržena plačevanju davkov, ne nosi raznih drugih bremen, ki podražujejo obrtniku izdelke, in zato podkovska šola z lahkoto konkurira v cenah kovaškimi mojstrom v Ljubljani in okolici.

Za praktičen pouk v podkovanju naj dobi šola v podkovanje vojaške konje in konje, ki pripadajo kakemu državnemu ali javnemu podjetju.

Podkovska šola, odnosno oblastni odbor, je odklonil tudi prošnjo Zadruga kovinskih obrti v Ljubljani, da bi šola priznala in se držala enotnega cenika.

Zato predlagam: Visoka zbornica skleni podvzeti vse korake, da se podkovski šoli odvzame pravica do podkovanja konj zasebnikom.

Predlog g. Josipa Rebeke glede obligatorne zdravniške preiskave vajencev:

Na predlog Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je izdal gospod veliki župan ljubljanske oblasti odlok z dne 3. januarja 1929., O. br. 3559/2, glede obligatorne zdravniške preiskave vajencev. Idejo za to zdravniško preiskavo vajencev je sprožil Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki bo prevzel preiskavo.

Gospod veliki župan je izdal svoj odlok vsem obrtnim oblastvom, medtem ko Okrožni urad za zavarovanje delavcev doslej, kolikor mi je znano, še ni izdal poslovalnicam potrebnih navodil. Obrtna oblastva pa so zadruga že opozorila na odlok gospoda velikega župana in nastajajo sedaj nesporezumljenja in neprilike, ker pošiljajo mojstri in zadruga vajence k zdravnikom Okrožnega urada, ki pa je vsaj v enem konkretnem primeru, ki mi je znan, zahteval honorar in kolkovino za spričevalo.

Kolikor mi je znano, v mariborski oblasti obligatorna zdravniška preiskava še ni uvedena.

Predlagam: Visoka zbornica skleni podvzeti primerne korake, da se stvar obligatorne zdravniške preiskave vajencev v ljubljanski oblasti spravi v tek, v mariborski oblasti pa naj se obligatorna zdravniška preiskava vajencev čimprej uvede.

Samostojni predlog g. Josipa Rebeke glede prireditve tečaja za avtogensko varenje v Ljubljani:

Na letošnjem obnem zboru Zadruga ključavničarjev v Ljubljani se je med drugim sprožil predlog, da naj bi se priredil tudi v Ljubljani tečaj za avtogensko varenje.

Ker bi bil tak tečaj za vsakega ključavničarskega mojstra kakor tudi za pomožno osebje izredne velike važnosti, predlagam:

Visoka zbornica skleni prirediti v Ljubljani tečaj za avtogensko varenje za mojstre in pomočnike.

G. Jernej Golčer iz Celja je stavil samostojni predlog glede prireditve tečajev za zadružne funkcionarje:

Za vodstvo obrtnih zadrug je nujno potrebno, da so zadružni funkcionarji dobro poučeni o zakonskih predpisih. Še bolj potrebno pa je, da imajo zadružni funkcionarji nekoliko vpogleda v važna gospodarska vprašanja, kakor racionalizacijo obratov, vzgojo obrtnega naraščaja, gospodarsko zadrugašništvo itd. ter da dobijo potrebno iniciativo za uspešnejše delovanje v svojih zadrugah.

Ta prepotrebna akcija bi se mogla izvesti s prireditvijo zadružnih tečajev, katere enega je pred

leti priredila Visoka zbornica v Ljubljani, drugega pa v Mariboru.

V svrhu obrtnega pospeševanja predlagam zaradi tega: Visoka zbornica skleni prirediti v večjih centrih ljubljanske in mariborske oblasti zadružne tečaje za zadružne funkcionarje s posebnim ozirom na važna gospodarska vprašanja.

Zbornični član g. Andrej Oset iz Maribora je stavil samostojni predlog, da se dostavi vsem gospodarskim korporacijam osnutek novega obrtnega zakona, v izjavo:

Predlog se glasi: V ministrstvu za trgovino in industrijo v Beogradu je izdelan osnutek novega obrtnega zakona, ki bo baje v kratkem razposlan v izjavo zbornicam.

Na osnutku novega obrtnega zakona so zlasti zainteresirane tudi stanovske organizacije, katerim je treba dati čim več prilike, da osnutek zakona na svojih zborovanjih in sestankih predebatirajo, stavijo svoje zahteve in proteste.

Zaradi tega predlagam: Visoka zbornica skleni, da dostavi zbornično predsedstvo osnutek novega obrtnega zakona v celoti vsem osrednjim gospodarskim organizacijam v Sloveniji v izjavo.

Stavili so se poleg teh še sledeči samostojni predlogi: G. M. Hohnjec iz Maribora glede zopetne uvedbe 4%ne davčne varščine ob izvozu.

G. dr. E. Rekar glede prevoza drv za kurjavo.

G. S. Florjančič je stavil nujni predlog, ki gre za tem, da se omogoči zbornici, da bo pri vseh pogajanjih za sklepanje trgovinskih pogodb zastopana po svojih referentih.

G. Josip Rebek je stavil nujni predlog glede takojšnje ustanovitve podružnice Zanatske banke v Ljubljani.

Predlog se glasi: Čujejo se glasovi, da namerava centrala Zanatske banke kraljevine SHS, A. D. u Beogradu, ustanoviti svojo podružnico v Sarajevu.

S sklepom ustanovne skupščine Zanatske banke ter na podlagi bančnih pravil pa se mora kot prva za glavno podružnico v Zagrebu ustanoviti podružnica v Ljubljani.

Slovensko obrtništvo, ki je na tem obrtniškem denarnem zavodu zainteresirano in je sedanje poslovanje s centralo jako neprikladno, najodločneje protestira proti vsaki nameri, ki bi šla za tem, da se ustanovi katerakoli podružnica prej kot v Ljubljani.

Zato predlagam: Visoka zbornica skleni podvzeti vse korake, da se taka namera prepreči ter da se takoj ustanovi podružnica v Ljubljani.

Po javni plenarni seji, ki jo je zaključil predsednik g. Ivan Jelačin ob 13. uri, se je vršila še tajna seja.

Zanatska banka kraljevine SHS, A. D. v Beogradu.

Od Zanatske banke kraljevine SHS, A. D. v Beogradu smo prejeli sledeči dopis:

«Povodom članka, kateri je izšel v Vašem cenju listu od 1. t. m., pod naslovom „Pred obnim zborom Zanatske banke kraljevine SHS, v Beogradu“ si Vas dovoljujemo zaprositi, da izvolite v prihodnji številki Vašega lista, a na podlagi zakona o štampi, priobčiti sledeči naš popravek:

V smislu čl. 3. zakona o Zanatski banki kraljevine SHS, A. D. in členu 2. bančnih pravil se imajo istočasno ustanoviti centrala v Beogradu in glavna podružnica v Zagrebu, a podružnice v Ljubljani, Sarajevu itd. bodo ustanovljene šele po dani potrebi, vsled tega je netočna trditev g. Josipa Re-

beka in njegovo pozivanje na pravila, češ, da ista predvidevajo istočasno osnovanje centrale v Beogradu, glavne podružnice v Zagrebu in podružnice v Ljubljani.

Zanatska banka je od svojega postanka pa do danes poslovala na korist obrtništva, in to za vse kraje enako, da je to točno, je dokaz 12.775 obrtnikov, kateri so na dan 31. decembra 1928. imeli pri njej posojila v skupni vsoti 69.839.839 Din, pri tem pripominjamo, da se bivališča teh obrtnikov nahajajo v 678 raznih krajih vseh pokrajin naše države. Nikdar banka ni odvajala slovenske obrtnike od srbskih in hrvatskih, delala je z vso silo na to, da v Sloveniji plasira odgovarjajoči kontingent kapitala, ter je po velikih naporih koncem 1927., oziroma začetkom 1928. uspeła ustanoviti 10 cenzurnih odborov, in to v sledečih krajih: Ljubljana, Brežice, Novo mesto, Črnomelj, Maribor, Celje, Ljutomer, Dravograd, Ptuj in Šoštanj. Da pri teh cenzurnih odborih ni dosegla želeni placement kapitala, ne nosi odgovornost ona, temveč bi se vzrok temu prej mogel iskati mogoče v nepotrebnosti kreditov, ali pa v nezadostni agilitnosti samih cenzurnih odborov, če ne v lokalnem pojmovanju slovenskih obrtnikov. Mi smo torej v času skoro dveh let komaj uspeli, da zberemo 33 slovenskih obrtnikov s 196.200 Din skupnega placementa.

Zgoraj navedeni rezultati v Sloveniji vsekakor niso zadostni vodstvu Zanatske banke, da bi se spustilo v ustanavljanje podružnice v kraju, kjer so izgledi za pridobitev klijentele tako minimalni.

Kar se pa tiče pogajanj v zadevi poslovalnice našega zavoda pri Obrtni banki v Ljubljani, na katerega se g. Josip Rebek poziva, lahko rečemo to, da vzrok, da do zadovoljajočega rezultata nismo prišli, ni na naši strani, temveč prej na drugi, ker smo v svojih zahtevah hoteli samo to, kar je realno, a to nam žal ni dano.

Pozivajoč se na momente razgovora našega ravnatelja g. Dragiča, ob priliki njegovega informativnega bivanja v Ljubljani prošlega leta, poudarjamo, da so isti tudi danes v veljavi, ker se ne sme pozabiti, da ima naš zavod poleg dolžnosti, da obrtništvo gospodarsko in gmočno krepi, tudi dolžnost, da tistim obrtnikom, kateri so svoje s teškim trudom pridobljene prihranke vložili v kapital Zanatske banke, nudi odgovarjajoče dohodke na ta vloženi denar. Potrebno je posebno naglasiti, da 60 odstotkov deleža privatnih delničarjev, oziroma od 225.000 vpisanih delnic, vpisanih od privatnih delničarjev, odpada 157.836 delnic v skupni vsoti dosedaj vplačanega kapitala Din 17.748.337,40 na gospodarsko najslabši del obrtništva, t. j. na srbijske obrtnike, proti 6925 delnicam, vplačanim od slovenskih obrtnikov v skupni vsoti 802.369 Din.

Če bi torej riskirali ustanovljenje podružnice v Ljubljani brez ozira na rentabilnost, bi napravili s tem, najmilejše rečeno, eno nepravilnost proti tem gospodarsko slabim delničarjem, kateri pričakujejo, da jim bo vloženi denar prinesel vsaj neko materialno korist.

Končno se zelo čudimo izjavam g. Josipa Rebeka, če se vzame v obzir, da je pred kratkim v pogovoru z našim ravnateljem g. Dragičem v celoti usvojil razloge, kateri vode naš zavod pri tem, da še ne pristopi ustanavljanju podružnice v Ljubljani.

Ponovno naglašamo, da je neumestno, da se krivda zavlačevanja ustanovitve podružnice v Ljubljani vali na naš zavod, ker bi bilo potrebnejše, da vodstvo slovenskega obrtništva vložijo ves svoj trud za to, da se čim prej pride do zaželenega placementa, pa ugodni rezultati, kakor tudi podružnica gotovo ne bo izostala. »

Dopis Zanatske banke objavljamo kljub temu, da ni sestavljen v zmislu določil tiskovnega zak. Slej ko prej pa stoji slovensko obrtništvo na stališču, da je bil sklep ustanovne glavne skupščine, da se ustanovi podružnica v Ljubljani takoj po ustanovitvi glavne podružnice ter da se v zmislu čl. 2. bančnih pravil osnuje po vršnem redu kot prva podružnica v Ljubljani.

Obligatorna zdravniška preiskava vajencev.

Z'odlokom velikega župana ljubljanske oblasti O. br. 3559/2 z dne 2. januarja 1929 se je odredila obligatorna zdravniška preiskava vajencev, o čemer so bile zadrage v ljubljanski oblasti že obveščene po pristojnih obrtnih oblastvih.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je sedaj izdal na podlagi tega odloka podrobna navodila vsem svojim zdravnikom in svojim ekspozituram, kako naj izvajajo obligatorno zdravniško preiskavo vajencev.

I.

Obligatorno zdravniško preiskavo vajencev vršijo zdravniki Okrožnega urada za zavarovanje delavcev brezplačno.

II.

Izvajanje obligatorne zdravniške preiskave se bo pričelo dne 1. aprila 1929. Obligatorne zdravniške preiskave vajencev so omejene začasno le na ljubljansko oblast.

III.

Vsak vajenec, preden bo sprejet v učeno razmerje, mora od svojega bodočega mojstra sprejeti vprašalno polo. S to polo, ki jo mora izpolniti učni mojster, se nato poda vajenec k pristojnemu zdravniku Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ki vajenca preišče in izpolni na vprašalni poli ugotovitev zdravstvenega stanja. Nato zdravnik vrne izpolnjeno vprašalno polo vajencu, spričevalo o zdravstvenem stanju vajenca pa pošlje potom pristojne ekspoziture Okrožnemu uradu v Ljubljani. Spričevalo ne sme zdravnik vročiti nikomur drugemu kot Okrožnemu uradu, ker bi sicer kršil službeno (zdravniško) tajnost.

IV.

Vsak vajenec mora po preiskavi vročiti vprašalno polo mojstru. Mojster jo priključi nato prijavi, s katero prijavlja vajenca v zavarovanje.

V.

Kontrola ali se zaposlujejo samo zdravniško preiskani vajenci se bo vršila na ta način, da bodo obrtne zadrage potom posebnih formularjev javljale pristojnim ekspozituram vsako prijavo vajenca ali pomočnika. Na podlagi teh obvestil bo ekspozitura ugotovila, če je bil vajenec zdravniško preiskan ter če je bil vajenec prijavljen v zavarovanje.

VI.

Če mojster prijavi za delavsko zavarovanje ne priloži tudi vprašalne pole, uvede ekspozitura postopek za preiskavo vajenca, odnosno za doposiljatev vprašalne pole.

VII.

Vprašalne pole dobijo zadrage pri ekspoziturah in pri prodajalcih uradovih tiskovin za ceno 1 Din komad. Morejo pa si jih nabaviti tudi mojstri sami pri ekspoziturah Okrožnega urada in pri prodajalcih tiskovin.

Naloga zadrug bo obstajala torej v glavnem v tem, da bodo opozorile svoje člane na to, da morajo po 1. aprilu v uk sprejete vajence in vajenke dati pred sprejemom v uk v zdravniško preiskavo, 2. da morajo mojstri izpolniti vprašalno polo, 3. da morajo vprašalno polo po zdravniški preiskavi priložiti prijavi za zavarovanje.

Zadrage same pa imajo predvsem dolžnost, da bodo po posebnih formularjih, ki jih dobe pri ekspoziturah Okrožnega urada za zavarovanje delavcev prijavljale sprejete vajence in njej prijavljene pomočnike ekspozituram.

Tečaji za avtogensko varenje in za mizarje v Mariboru.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo priredila v Mariboru tečaj za avtogensko varenje in mizarji tečaj za luženje.

Avtogenski tečaj se bo vršil od 22. aprila do 1. maja 1929. v delavnici kovaškega mojstra gosp. Peklarja v Krčevini. Poučevalo se bo varenje železnih pločevin, profilnega železa, cevi, jeklenih izdelkov, enostavnih in kompliciranih izdelkov iz litega železa, avtomobilskih cilindričnih blokov, štedilniških plošč, varenje bakra in medi z elektrolitnim bakrom aluminija in drugih kovin. V tečaju bosta poučevala priznana strokovnjaka gg. inž. Fedor Šlajmer in varilni mojster Gjurakovič od tovarne za dušik v Rušah, vežbanje pa se bo vršilo z varilnimi aparati tvrdke Jos. Tscharre iz Maribora. V tečaj se sprejemajo predvsem mojstri in

pomočniki raznih kovinarskih strok (ključavničarji, kovači, mehaniki, kleparji, instalaterji itd.), vajenci pa le, če so že v zadnjem učnem letu in kolikor bo dopuščal prostor. Mojstri plačajo učnino 100 Din, pomočniki so prosti.

Mizarski tečaj se bo vršil od 22. do 24. aprila 1929. v dvorani bivše restavracije Anderle v Mariboru. V primeru, da bi bilo število prijavljenih preveliko, se bo vršil še en tečaj od 25. do 27. aprila. V tem primeru bo zbornica obvestila poedine prijavljence, v kateri tečaj so sprejeti. Poučevalo se bo luženje lesa različnih vrst in trdot po najmodernejši metodi. Pouk bo vodil strokovni učitelj g. Josip Tratnik iz Ljubljane. Mojstri plačajo učnino 50 Din, pomočniki so prosti. Vajenci se bodo pripustili k pouku le, če bo prostor in če so že v zadnjem letu učne dobe.

Udeleženci avtogenskega in mizarskega tečaja dobe uradno izpričevalo o rednem obisku.

Zbornica opozarja kovinarske in mizarske obrtnike in pomožne delavce na ta dva strokovna tečaja ter poziva one, ki bi se želeli teh tečajev udeležiti, da se prijavijo z navedbo točnega naslova najkasneje do 10. aprila t. l. neposredno Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Učinek električnih strojev pri praznem teku.

(Konec.)

Pri malih transformatorjih naj ne presega tok za prazni tek (I_0) 10 % toka za polno težo, pri srednjih 5 do 8 %, pri večjih in velikih ne čez 4 do 2 %. Današnji «enotni transformatorji» so zgrajeni za veliko preobtežbo, njihov magnetizirni tok (I_m) znaša do 25 % ter je skoro enak I_0 ; tok za zgube v železu je nezaten.

Ako je na omrežje priključenih mnogo transformatorjev z večjim magnetizirnim tokom, postane količnik $\cos \phi$ omrežja slab in v primeru površne in cene izvedbe zgubi tako omrežje stabilnost.

Transformatorji za razsvetlavo so pomanjkljivo obteženi, imajo do 80 % svoje službe praznega teka, zbog česar se mora zahtevati, da je tok za zgube v železu nezaten. Pri malih tipih naj ne presega 5 %, pri srednjih 4 do 3 %, pri večjih 2 %, pri velikih največ 1 % toka polne obremenitve.

Uspešnost transformatorja se ugotovi, ako merimo tok v praznem teku (I_0). Iz podatkov vatmetra dobimo tok, ki krije zgube v železu (I_z).

Pri enofaznih transformatorjih je $I_z = \frac{\text{vati v praznem teku}}{\text{vati v praznem teku}}$ pri trofaznih transformatorjih je $I_z = \frac{\text{vati v praznem teku}}{\sqrt{E^3}}$

in magnetizirni tok $I_m = \sqrt{I_0^2 - I_z^2}$

Prejaki magnetizirni tok povzročajo nepravilno izvršeni ovojji, kar se more pri reparaturah dogajati; prejaka magnetična nasičenost železa. Prevelik tok zgub (I_z) povzroča slaba kakovost delujočega železa in izolacijske napake v delujočem železu.

Dolžnost dobrega elektromonterja je, da napake, katere v električnem obratu opazi, javi brez nepotrebnega besedičenja svojemu predstojniku. Ako mora v sili na lastno roko kaj ukreniti, naj ne podpira šušmarstva, ki navadno spravi prej dobro urejeno električno napravo v nered.

Iz organizacij.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Železnikih. Občni zbor zadrage se bo vršil v nedeljo dne 7. aprila 1929. ob 2. uri popoldne v prostorih osnovne šole v Železnikih s sledečim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2.) Poročilo o delovanju zadrage v preteklem letu. 3.) Poročilo računskih preglednikov. 4.) Sklepanje o proračunu in zadružni dokladi za leto 1929. 5.) Volitev novega odbora in delegatov za zvezni občni zbor. 6.) Slučajnosti.

Članom zadrage urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev za ljubljansko oblast v Ljubljani. Z ozirom na naredbo o proizvajanju in prodajanju izdelkov iz srebra, zlata in platine s čistino 250/1000, katere je bila razglašena v Uradnem listu št. 116 iz leta 1928., je odredil g. minister trgovine in industrije naknadno s svojim rešenjem od 23. febr. 1929. št. 976, da se ima izvr-

šiti do 1. maja 1929. prežigosanje zlatih izdelkov od 250/1000 čistoče, katere imajo trgovci, zlatarji, urarji itd. na zalogi zaradi prodaje. Prežigosanje takih izdelkov izvrši Kontrola mer in dragocenih kovin v Ljubljani za ljubljansko oblast s kontrolnim žigom brezplačno. Po 1. maju 1929. ni več dovoljeno stavljati v promet ali prodajati zlate izdelke od 250/1000 čistote, kateri ne bi bili opremljeni s predpisanim kontrolnim žigom. — Člani se opozarjajo, da čimprej zadoste gorenji naredbi in predložijo svoje zaloge od novega zlata na prežigosanje. — Načelstvo.

Poročilo o rednem občnem zboru Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, pasarjev in graverjev za ljubljansko oblast v Ljubljani. (Nadaljevanje.) Z ozirom na okrožnice Gremija trgovcev v Ljubljani, ki so jih dobivali naši člani, in na podlagi naših okrožnic, ki smo jih poslali vsem ljubljanskim članom, smo poslali predlog, ki naj bi se vpošteval v naredbi o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratov sledeče vsebine: 1.) trgovine naše stroke naj bi bile odprte od 8. do 1/2 13. in od 14. do 1/2 19., torej eno uro več kakor je določen delovni čas za pomožno osebje; 2.) trgovine naj bi bile zaprte cel dan poleg nedelj tudi ob vseh dosedanjih cerkvenih praznikih, na Vidov dan in 1. decembra kot državna praznika. Le na binkoštno nedeljo in zadnjo nedeljo pred Božičem naj bi bile trgovine dopoldne odprte. Ta predlog zadruga, ki bi sicer veljal le za mesto Ljubljano, se pa ni vpošteval, kakor tudi ne na tozadevni protest zadruga, ki ga je poslala po objavi navedene odredbe potom Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani na velikega župana ljubljanske oblasti. — Meroizkusni urad v Ljubljani smo opozorili, oziroma naprosili, da posveti pozornost na nekatere družbe, ki baje prodajajo zlate in srebrne predmete ki niso puncirani, kar je tudi našim članom strogo zabranjeno in prepovedano. — Na sestanku dne 27. julija, na katerem so bili vabljeni vsi ljubljanski člani, ali naj zadruga glasuje za posebno obrtniško zbornico ali za skupno zbornico, ki zastopa trgovino, obrt in industrijo, kakor je bilo to do sedaj, se je članstvo enoglasno odločilo za skupno zbornico iz nastopnih razlogov: 1.) ker so po večini vsi člani zadruga tudi trgovci v večjem ali manjšem obsegu, ki jih lahko zastopa le skupna zbornica; 2.) ker proti poslovanju sedanje skupne zbornice za trgovino, obrt in industrijo ni bilo pritožb, kar se tiče zastopanja obrtništva; in 3.) iz materialnega in gospodarskega stališča, ker bi nove in ločene zbornice zahtevale velike zbornične doklade, ki bi jih naši obrtniki ne mogli plačevati. — Rezultati skoro vseh pomožniških preizkušanj pri zadrugi so pokazali, da je večina vajencev po končani učni dobi premalo strokovno izobražena, bodisi v teoretični, kakor v praktični smeri. Ker sta po novem obrtnem zakonu predvidevani dve preizkušnji, in sicer vajenska in pomožniška, se zadruga zaenkrat ni spuščala v vprašanje, kaj bi bilo v tem oziru potrebno ukreniti, dala je pa v tem oziru zelo obširen in poučljiv nasvet svojim članom, kako naj ravnajo z obrtnim naraščanjem, tako v obrtno-strokovnem kakor v zasebno-vzgojnem oziru. Ta članek je bil objavljen v «Obrtnem Vestniku» z dne 1. oktobra 1928. — Zelo važen je bil tudi sklep zadruga, ki ga je poslala vsem članom na znanje in ravnanje, da se mora vsakemu urarskemu vajencu brez izjeme nabaviti že do izvršenega tretjega učnega leta popolno urarsko orodje. Iz učnih pogodb, ki se predložijo zadrugi v odobritev, mora biti sklenjeno, kdo se zaveže nabaviti vajencu delavsko orodje, ali starši vajenca ali učni mojster sam. To naj bo predpogoj za sprejem vajenca v učno dobo. V primeru, da se mojster v to zaveže, se lahko pogodi, da bo nabavil orodje iz denarja, katerega bi imel vajenec dobivati kot plačo ali nagrado za delo v zadnjih letih učne dobe. Ta sklep je bil že z ozirom na to umesten in potreben, ker se bo vajenec z lastnim orodjem strokovno bolj izpopolnil in ker mora itak imeti vsak pomočnik lastno orodje. — Ponovno so se pripetili med ljubljanskimi člani primeri, da so novo kupljene predmete dotičnim kupcem ocenili drugače kakor je bila kupnina za dotični predmet. Seveda je storil to dotični cenilec nesebično in brez slabega namena, oziroma nevede, da je predmet ravnokar kupljen, vendar je prišlo zaradi tega do neljubih posledic. Z ozirom na to je združni odbor sklenil in opozoril članstvo potom okrožnic in tudi javno v vseh ljubljanskih dnevnikih v vednost občinstvu, da novo kupljenih zlatih in srebrnih predmetov, draguljev itd. v svojem in v interesu svojih tovarišev-članov ne cenijo, in to že iz ozira kolegialnosti. (Dalje sledi.)

Pokrajinska zadruga kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani je priredila v nedeljo dne 17. marca t. l. ob devetih v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je bil ob 10. uri sklepčen in nekaj bolj obiskan kot lansko leto. Zbora sta se udeležila za obrtni oddelek mestnega magistrata ljubljanskega magistratni tajnik g. Čehun in za Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani njen podnačelnik g. Krapež. — Po pozdravnem nagovoru se je združni načelnik g. Ferenc spominjal med letom umrlih, in sicer članov gg. Košarja in Pospšila ter bivšega načelnika kovinarske zadruga v Ljubljani g. Urbančiča. V znak sožalja so se dvignili udeleženci s sedežev. Združni tajnik je prečital zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se je vzela na znanje in odobril. Nato je združni načelnik opisal delovanje zadruga v preteklem letu, katere glavna naloga je bila zatiranje šušmarstva z ovadbami na obrtno oblastvo. Priporočal je članom, naj zahtevajo za izvršena dela odgovarjajoče cene ter se ne ubijajo med seboj z umazano konkurenco. Ker udeležba na občnih zbora ni taka kakor bi je bilo pričakovati, se bo v bodoče nagalala denarna globa tistim članom, ki neopravičeno izostanejo od občnega zbora. Predlaga, da se uvede na poziv g. velikega župana ljubljanske oblasti obvezna zdravniška preiskava vajencev, ki se sprejemajo v uk. Predlog se sprejme. — Združni tajnik poroča o stanju članov, pomočnikov in vajencev kakor tudi o prometu v tajniških poslih. Poročilo se vzame na znanje. — Združni blagajnik g. Dudek prečita računski zaključek, katerega je vsak povabljenec sprejel natisnjene na vabilu. Pozove navzoče, ali potrebujejo k zaključku kako pojasnilo; ker se nihče ne javi, se smatra poročilo za odobreno. Računski preglednik g. Emil Ecker poroča, da sta z g. Kornom pregledala blagajniške knjige ter jih našla v popolnem redu. Zaradi tega predlaga absolutorij, ki se tudi izreče. — Po kratki debati se sklene, da znaša združna doklada za leto 1929. Din 110.—, zato pa dobi vsak član brezplačno glasilo «Obrtni Vestnik». Proračun se prečita in odobri. — Na predlog g. Pičmana se po zelo živahni debati sklene, da se v zmyslu združnih pravil ustanovi odsek vodovodnih instalaterjev. Ta odsek, ki je nekak posvetovalni organ združnega odbora, se bo kasneje konstituiral. — Sledili so še nekateri strokovni razgovori, na kar je združni načelnik opoldne zaključil občni zbor in se zahvalil za udeležbo.

Ustanovni občni zbor Kolektivne obrtne zadruga na Jesenicah. V nedeljo dne 24. marca se je vršil v prostorih gostilne «Pri Mesarju» ustanovni občni zbor Kolektivne obrtne zadruga za kranjskogorski sodni okraj s sedežem na Jesenicah. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Drago Višnar, ki je v svojem nagovoru navajal, da si je pridobil največ zaslug za ustanovitev zadruga g. Ivan Gogala, ki je duša vsega obrtniškega gibanja v radovljiškem srezu. Za overovatelja zapisnika je imenoval nato gg. Šmajdka in Škrinjarja. G. Gogala je pozdravil zborovanje v imenu vsega obrtništva in poročal na kratko o obrtniški organizaciji v jeseniškem okraju. V imenu Zveze obrtnih zadrug je pozdravil ustanovitev nove zadruga zvezni tajnik g. J. Kaiser, ki je razpravljal o pomenu zadruga za članstvo in celokupno obrtništvo. Vršile so se nato volitve načelnštva. Izvoljen je bil soglasno za načelnika g. Drago Višnar, za podnačelnika pa g. Marijo Segolin. Člani načelnštva so gg.: Jožef Čop, Vinko Ulčar, Dragotin Bahun, Jakob Zalokar, Smolej (Kranjska gora), Franc Šlibar, Anton Petač, Konrad Vidic. Namestniki gg.: Henrik Svete, Ivan Zupan, Lavtižar, Jožef Sablatnik, Franc Šmajdek. Predsednik preizkušovalne komisije g. Filip Lazar, namestnik Dragotin Bahun. Preglednika računov gg. Franc Mežik, Andrej Čufer. Razsodišče gg.: Drago Višnar, Andrej Čufer, Dragotin Bahun, Marijo Segolin. G. Ivan Gogala je bil kot iniciator nove zadruga in kot zaslužen obrtniški borec predlagan za častnega člana in pritegnjen v združno načelnštvo. Po izvršenih volitvah je g. Ivan Gogala obrazložil najvažnejše točke združnih pravil. Združna doklada za leto 1929. se je določila na 40 Din za člana. Proračun, ki je bil istotako soglasno sprejet, izkazuje 4700 Din dohodkov in 4900 Din izdatkov. Po kratki debati pri «Raznoterostih» je združni načelnik g. Drago Višnar zaključil lepo uspelo zborovanje.

Obrtniški praznik v Dravogradu. Obrtniške organizacije Mežiške doline so priredile na Jožefovo v Dravogradu prav veličasten obrtniški praznik. Prišli so obrtniki iz Guštanja, Prevalj, Mežice in Šoštanja. Ob desetih dopoldne se je vršila v tamošnji cerkvi pontifikalna sv. maša, potem

je bil obed v raznih gostilnah. Ob eni popoldne pa se je vršilo v dvorani «Pri Pšeničniku» slavnostno zborovanje. Načelnik zadruga v Dravogradu g. Pondelak je otvoril zborovanje, zastopnik Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru g. Jakob Volk iz Šoštanja pa je v svojem zanimivem in izčrpnem govoru razpravljal o pomenu praznika, obrtniški organizaciji, obrtniških zvezah in njih vrhovni organizaciji, Vrhovnem obrtniškem svetu, Zbornici za trgovino, obrt in industrijo. Zborovanje je bilo nad vse lepo in je nanovo poživilo stanovsko prepričanje vrlega obrtništva naše lepe Mežiške doline.

Razno.

Pocenitev električnega toka v Ljubljani. V zadnjih letih smo mogli s skrbjo opazovati, da se je odtrgovala Ljubljani vsa industrija, zlasti pa smo mogli tudi videti, da je modernizacija tudi manjših posebnih obrtniških obratov hiral in da ni sledila dovolj hitro tehničnemu razvoju. Vzrok teh nedostatkov je ležal predvsem v jako visoki ceni električnega toka. Že v proračunski razpravi ljubljanskega občinskega sveta za leto 1928. je občinski svetnik in načelnik Zveze obrtnih zadrug g. Josip Rebek zastavil ves svoj trud, da se cena električnemu toku zniža. Njegovi zahtevi tedaj občinski svet ni ugodil. Kakor pa čujemo, je g. Josip Rebek pri razpravi o letošnjem proračunu mestne elektrarne ponovno sprožil to vprašanje in je upravni odbor na svoji seji z dne 14. t. m. v celoti sprejel novi proračun, kjer so že vnešene nove cene električnemu toku. Nove cene, ki pa veljajo samo do postavitve nove kalorične centrale, so sledeče: za motorje od 3 Din na 2 Din za Kw uro, za pisarne in obrtne prostore od 6 Din na 5-50 Din za Kw uro, za zasebnike od 5 Din na 4-50 Din za Kw uro. Po postavitvi nove kalorične centrale se bo pa cena toku še znižala. Prav tako se je znatno znižala tudi elektroštevina. Važnosti te pridobitve za gospodarske kroge, kakor tudi za zasebnike, ne smemo podcenjevati. Zasluga za to gre g. Josipu Rebeku, ki je z vso odločnostjo zastopal koristi interesentov, saj se bo na ta način ljubljanskemu občinstvu prihranilo nad poldrug milijon dinarjev. Prav tako pa s hvaležnostjo priznavamo umevanje, ki ga je pokazal upravni odbor mestne elektrarne na svoji proračunski seji pod predsedstvom g. Frana Orehka in s člani gg. Franom Rupnikom, dr. Klepcem, Debevcom in Likarjem. Zaslugo pa so si pridobili zlasti tudi gg. ravnatelj ing. Čuha in ing. Sone. Apeliramo na občinski svet ljubljanski, da ta prekoristni sklep upravnega odbora mestne elektrarne v celoti odobri.

Udeležba Slovenije na razstavi v Barceloni. Rok za prijavo udeležbe na mednarodni razstavi v Barceloni se bliža koncu. Vzroci, slike in drugi predmeti se morajo zbrati pri Zbornici za trgovino, industrijo in obrt najkasneje do konca meseca marca t. l. Zato ponovno opozarjamo vse, zlasti lesne interese, da tega roka ne zamudijo. Prevozne stroške od Ljubljane do Barcelone, stroške za prostor na razstavišču, kakor tudi stroške za vrnitev blaga lastnikom nosi država sama.

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije v Ljubljani se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 9. aprila t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na Jesenicah se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 10. aprila t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja kolodvorske restavracije na postaji v Novem mestu se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 6. aprila t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Najugodnejši nakup oblačil lastnega izdelka na veliko in malo kakor tudi možko perilo samo na veliko nudi tvrdka

JOS. ROJINA
LJUBLJANA
Aleksandrova cesta šte. 3.

PRIPOROČAMO

**KOLINSKO
CIKORIJO**

Domači izvrstni izdelek.

Obrtnikom

se priporočam pri nakupovanju vseh vrst barv, firneža, lakov, steklarkega kleja, čopičev in vseh drugih potreščin za te stroke.

IVAN JANČAR, Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 4.

Dobro znana gostilna

Pri „Tratniku“

Sv. Petra cesta 25
v Ljubljani

toči izborna pristna dalmatinska vina. Mrzla in gorka jedila. Vsak teden trikrat morske ribe in Bakala (Stockfisch), prirejane na dalmatinski način.

Lastnik: A. Sumara.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

ELEKTROINDUSTRIJA**BERGODAC & Co.**

d. z o. z.

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica šte. 6.

Največja izbira splošnega elektro-inštalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatur in strojev. Sortiran RADIO-oddelek.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno više.

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka
Ravnateljstvo v Ljubljani

Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo,
Novi Sad, Osijek, Split

Ekspoziture: Maribor, Skoplje, Veliki Bečkerek

Prevzema zavarovanja vseh vrst

Lastne palače v Sarajevu, Ljubljani in Osijeku

Restavracija „Ljubljanski dvor“

vljudno vabi vse cenjene kolege-obrtnike, nadalje trgovce, trgovinske potnike in vse slavno občinstvo k obilnem obisku.

Izborna domača in primorska kuhinja ter izvrstna samo pristna vina. Abonenti se sprejemajo.

Najsolidnejše cene!

Z odličnim spoštovanjem

M. PETRIČ.

TEODOR NOVOTNY

prva Ljubljanska higijenična
parna izdelovalnica
vseh vrst slaščic,
medic, keksov itd.

LJUBLJANA

vogal Masarykove
in Jegličeve ceste
(na Friškovicu)

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopu)

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Ph. Mr. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jellenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Obstojno konzervirana oddaja strojev. Poštne pošiljave obične.

LJUBLJANA, Marijski trg

Telefon šte. 2115.

L. Mikuš

Izvalica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preoblike!

Popravila!

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal
in šip. Kompletno opreme za gostilne,
restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.

Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478

LJUBLJANA

Telefon 2478

Dunajska cesta 10